

**Schoolondersteuningsprofielen
Plein013
2016**

Basisschool Jeanne d'Arc

Rapport audit

School-Ondersteuningsprofiel IVO

Naam onderwijsvoorziening: Basisschool Jeanne d’Arc

Datum bezoek: 10-11-2015

In opdracht van: Plein013

Rapporteur: Lilian van der Bolt

Sardes, Utrecht

December 2015

Inleiding

Uw school¹ biedt ondersteuning aan leerlingen die speciale onderwijsbehoeften hebben. Wanneer uw school tegen haar grenzen aanloopt, is er de mogelijkheid om de leerling en zijn of haar ouders² te verwijzen naar een andere school, bijvoorbeeld een school voor speciaal (basis)onderwijs.

Scholen verschillen in de ondersteuning die zij (kunnen) bieden. Uit verwijsgedrag van scholen bijvoorbeeld blijkt dit heel duidelijk: een leerling waarbij de ene school tegen de grenzen van haar ondersteuning aanloopt, kan op een andere school zonder al te veel inspanning passend onderwijs krijgen. Soms is de reden makkelijk aanwijsbaar: een school in een gebouw met veel trappen en weinig ruimte is niet zomaar passend voor een leerling in een rolstoel. Maar meestal is het lastiger om aan te geven wanneer een leerling niet, en wanneer wel, op de school terecht kan.

Zowel voor de school zelf, als voor ouders en voor de bovenschoolse organisatie die het bovenschoolse netwerk van ondersteuningsvoorzieningen inricht (schoolbestuur, samenwerkingsverband po Plein013, regionaal netwerk Passend Onderwijs), is het van belang te weten waar de school staat voor wat betreft de ondersteuning en wat mogelijkheden zijn om de ondersteuning te versterken en eventueel uit te breiden.

Uw school maakt onderdeel uit van samenwerkingsverband Plein013. Van alle scholen van dit samenwerkingsverband is in najaar 2013 het ondersteuningsprofiel in kaart gebracht. We brengen de profielen nu, in 2015, opnieuw in kaart, op een vergelijkbare manier als in 2013. De inhoud van de rapportage is iets uitgebreid, en wat anders geordend dan de rapportage in 2013. Wij hopen hiermee de informatie nog beter leesbaar aan te bieden, zonder de vergelijkbaarheid met 2013 te verliezen.

Om het schoolprofiel in kaart te brengen verzamelden wij informatie op vijf domeinen:

1. de *diversiteit* van de leerlingenpopulatie van de school
2. de *ruimte voor verschillen* tussen leerlingen, die de manier van onderwijs geven op de school biedt
3. de beschikbaarheid van *extra voorzieningen* bij de school op de volgende vijf 'velden':
  - a. extra handen / omvang van de klassen
  - b. speciale onderwijsmaterialen
  - c. mogelijkheden van de ruimtelijke omgeving
  - d. expertise (teamexpertise en individuele expertise van leerkrachten/medewerkers)
  - e. samenwerking met (zorg)instanties buiten het onderwijs
4. de *borging* van de extra ondersteuning voor leerlingen in de organisatie van het onderwijs
5. de intensiteit en omvang van de *samenwerking* met anderen binnen het samenwerkingsverband Plein013, en in het bredere onderwijsveld

In termen van vraag en aanbod zou het eerste domein, de leerlingenpopulatie, gekarakteriseerd kunnen worden als de vraag. Aan die vraag komt de school tegemoet met haar aanbod, gekarakteriseerd op de domeinen 2 t/m 5.

Binnen het aanbod van de school heeft het tweede domein een andere status dan de domeinen 3, 4 en 5. De ruimte die de manier van onderwijsgeven biedt voor de verschillende onderwijsbehoeften (domein 2) vormt de basis van de mogelijkheden die de school kan bieden. Bijvoorbeeld inzet van extra voorzieningen (domein 3) heeft minder zin wanneer de school in haar manier van lesgeven heel beperkt om kan gaan met verschillen. Omdat het tweede domein een belangrijk aspect van het profiel is nemen we een korte toelichting op (zie kader).

---

¹ Waar in dit rapport korthedshalve staat 'school', wordt steeds bedoeld 'school of arrangement', waarbij een arrangement kan zijn een s(b)o, een talentklas of een andere vorm van door het swv georganiseerde ondersteuning.

² Waar in dit rapport korthedshalve staat 'ouders' wordt steeds bedoeld 'ouders of verzorgers'.

Toelichting op de ruimte voor verschillen in de manier van onderwijs bieden

De ruimte die onderwijs biedt aan verschillen tussen leerlingen wordt in belangrijke mate bepaald door het onderwijsconcept van de school. Meer specifiek: door de mate waarin de lesstof dan wel de individuele onderwijsbehoefte van de leerling uitgangspunt van het lesprogramma is. Dit kan worden gezien als een dimensie die loopt van methode-gestuurd naar leerling-gestuurd.

Aan het ene uiterste van die dimensie staan de scholen die bijna de volledige lestijd de methode als leidraad hanteren. Leerlingen die onvoldoende uit de weg kunnen met de standaardmethode krijgen herhalingsstof, extra instructie of verdiepingsstof – zoals die binnen de methode is gegeven. Het gemiddelde niveau en tempo van de standaardmethode is maatgevend. Scholen die dit concept welbewust hanteren zijn vaak van opvatting dat 'een leerling bij de groep houden' betekent dat de leerkracht zijn of haar uiterste best doet om de zwakkere leerling voor wat betreft zijn of haar prestaties zoveel mogelijk bij de gemiddelde groep aan te laten haken.

Het andere uiteinde van de dimensie wordt bezet door scholen die hun onderwijsconcept afstemmen op de leerlingen die op dat moment de klas vormen. De start ligt bij de individuele onderwijsbehoeften van leerlingen met hun individuele ontwikkelings- en leerlijnen. Het overzicht van die lijnen in de groep geeft mogelijkheid tot het bundelen van de leerlijnen waar deze (bijna) samenvallen. De instructieplanning wordt afgestemd op deze gebundelde leerlijnen. De werkvormen in de groep zijn vaak heterogeen, waardoor 'een leerling bij de groep houden' hier een gelijke betekenis heeft voor elke leerling. Bij een dergelijk concept worden veelal ook standaardmethoden en methode-gebonden toetsen gebruikt, maar dan als middel zonder dat zij direct het didactisch en pedagogisch handelen sturen.

Alle scholen hebben te maken met verschillen tussen kinderen. Relevant voor Passend Onderwijs zijn verschillen tussen leerlingen op het gebied van:

- leercompetenties
- leerstijlen
- gedragscompetenties
- gedragsstijlen
- culturele achtergronden
- gezinsachtergronden

Van een extra vergroting van de range van onderwijsbehoeften in een klas is sprake bij combinatieklassen.

Leerkrachten op scholen die vooral methode-gestuurd werken, rekken naarmate er meer verschillende kinderen in hun klas zitten, de mogelijkheden van hun onderwijsaanbod steeds verder op.

Manieren om binnen het methode-gestuurde concept onderwijs te bieden aan leerlingen met verschillende onderwijsbehoeften zijn o.a.:

- het groeperen van handelingsplannen;
- het werken in niveaugroepen;
- zelfstandig werken;
- vergroting van de expertise van de leerkracht;
- incidentele toepassing van vormen van leren in heterogene groepen;
- de keuze van methodes die heel veel ruimte bieden voor gedifferentieerd werken.

Omdat het uitgangspunt van de les bepaald is door de centrale aanpak van de methode, betekent elke nieuwe onderwijsbehoefte een extra aanpassing bij die aanpak. Wanneer veel aanpassingen nodig zijn, beleeft de leerkracht dit vaak als een stapeling van taken, en daarmee als een toenemende belasting. Soms uit zich dit door de behoefte van de leerkracht aan steeds meer orde en rust in de klas, om de controle te kunnen houden over alle verschillende activiteiten die gelijktijdig plaatsvinden. Met het toenemen van de organisatorische belasting van de leerkracht, blijft er minder tijd en energie over voor het ter plekke inspelen op specifieke behoeften van leerlingen op het moment dat die zich aandienen.

Het methode-gestuurde onderwijsconcept is begrensd in haar capaciteit om kinderen met andere onderwijsbehoeften op te nemen.

De informatie voor dit school-ondersteuningsprofiel is verzameld door middel van

- een beperkt documentatie-onderzoek (organisatie en kengetallen school)
- een interview met sleutelfiguren uit de school (minimaal de directeur, een intern begeleider, een leerkracht en een ouder) - aanwezig waren: *namen en functies Jopie de Bruin (directeur), Debby*

(leerkracht groep 8), Linda (ouder MR), Sylvia (ouder OR) (ib'er Juliette Vlamings is afwezig wegens ziekte voor langere periode)

- observaties bij enkele lessen: Groep 8 , Debby, biologie; Groep 3/ 4, rekenen, Sheila; Groep 6, Danique, voorlezen Sinterklaasverhaal
- een teamgesprek - aanwezig waren: Hele team

Het interview en de observaties richtten zich vooral op *de stand van zaken*, op hoe in de praktijk van nu de lessen gegeven worden, en wat de mogelijkheden zijn voor leerlingen die een ongewone ondersteuningsbehoefte hebben.

Het teamgesprek is gevoerd aan de hand van een aantal stellingen en uitspraken. De focus van het gesprek ligt bij de *opvattingen en ambities* van de gespreksdeelnemers als het gaat om het bieden van onderwijs aan leerlingen met een verschillende onderwijsbehoeften.

Het beeld van de stand van zaken (interview en observaties) en de opvattingen en ambities (teamgesprek) vullen elkaar aan.

De profielsamenvatting die hierna volgt geeft een overzicht over alle opbrengsten, samengevat door de rapporteur in een weging ten opzichte van andere scholen van dezelfde schoolsoort. Waar mogelijk is de vergelijking gemaakt met het gemiddelde van de Nederlandse scholen zoals die uit statistisch overzicht en onderzoek bekend is. In aanvulling daarop profileren wij de school op basis van onze ervaring met audits op honderden scholen. Vanuit het streven om de betrouwbaarheid van de profilering zo hoog mogelijk te stellen, is de profilering bovendien getoetst aan onderling afstemming tussen de auditoren die de scholen van Plein013 bezochten.

Na de profielsamenvatting staat in de *bijlage: opbrengsten interview* de belangrijkste informatie zoals die is aangereikt door de geïnterviewden, aangevuld met informatie uit het dataformulier.

Beide onderdelen, de *profielsamenvatting* en de *opbrengsten interview*, volgen de indeling in de vijf domeinen, zodat u de informatie eenvoudig aan elkaar kunt koppelen.

Wij wijzen er op dat de informatieverzameling veelzijdig en uitgebreid is geweest, maar niet alle informatie van alle leerkrachten betrof, en bovendien beperkt is door het karakter van een momentopname.

Profielsamenvatting: positie van de school, grenzen en groeimogelijkheden

De Jeanne d'Arc school is een Jenaplanschool in Tilburg in een achterstandswijk. De school heeft 148 leerlingen en heeft een 'kleurrijke' populatie. De samenstelling van het team is redelijk stabiel. Sinds 1 jaar is er een nieuwe directeur. De populatie is kleurrijk qua achtergrond en huidskleur van de kinderen, thuissituatie en talenten. De school heeft relatief veel achterstandsleerlingen. De behoeften van de leerlingen zijn heel divers en de school komt daaraan zoveel mogelijk tegemoet, vertelt de directeur. Zo wordt er heel bewust gewerkt aan en rekening gehouden met talenten van kinderen. Hier is teambreedte aan gewerkt. Dit noemt de school als een duidelijk troespunt waarin ze afgelopen tijd veel geïnvesteerd hebben.

Een aantal jaren geleden ervoer men de Jeanne d'Arc als een sociaal onveilige school in een sociaal onveilige buurt. Er was veel 'rommel' in en buiten de school. Sindsdien is er hard gewerkt aan de sociale veiligheid en heeft men nu, een aantal jaren later, echt het idee dat er een veilig en prettig sociaal klimaat heerst waarin leerlingen en leerkrachten zich verantwoordelijk voelen voor de sfeer en voor elkaar. Men heeft ervaren dat het echt lukt om aan veiligheid te werken ook al zag men dat toen somber in. Dat gaf een gevoel van maakbaarheid en geloof in het eigen kunnen aan het team. De leerkrachten van de school hebben geen speciale jenaplan opleiding gehad en het stamgroepenprincipe (belangrijk uitgangspunt van jenaplan) is indertijd losgelaten en de school is overgegaan op jaarklassen. Men is zich nu aan het oriënteren op de herinvoering van jenaplanprincipes. Een aantal zaken zijn daarin al aangepakt, zoals leerlingparticipatie, zelfstandig werken en coöperatief leren en werken.

Een troespunt van de school is de investering die het team heeft gedaan in het verbeteren van de onderwijskwaliteit bijvoorbeeld bij rekenen. De resultaten zijn daar ook naar, vertelt men.

In de afgelopen periode heeft de school veel ontwikkelingen doorgemaakt en de school is nog steeds 'aan het bouwen' zoals men zelf zegt. Leerkracht Debby vertelt in het interview dat de school al lang aan het bouwen is en dat er veel directiewisselingen zijn geweest. Dat is niet altijd makkelijk geweest vertelt ze. De huidige directeur is er ook nog maar kort (een klein jaar).

Het team is overwegend jong (25-35 jaar), en bestaat volgens de geïnterviewden uit enthousiaste mensen die echt voor de nieuwe ontwikkelingen gaan. Wel zijn er veel langdurig zieken op dit moment. Dat ondermijnt de continuïteit van de aanpak op school wel, zegt de directeur. Ook ib'er Juliette Vlamings is afwezig gedurende langere tijd. Voor haar is inval geregeld. Tijdens de gesprekken blijkt wel dat er nog niet voor alle zaken overdracht is geregeld. Sommige mensen vragen zich af wie de gesprekken met de kinderen bijvoorbeeld overneemt. Mogelijk is dit nog niet helder gecommuniceerd. Of liggen sommige taken inderdaad stil?

Domein 1: Diversiteit van de leerlingenpopulatie

Domein 1. Kijkend naar de bevraagde aspecten van *de leerlingenpopulatie* is de populatie van de school ten opzichte van andere scholen in Nederland

- ☐ meer homogeen
- ☐ vergelijkbaar
- ☒ meer heterogeen

Domein 2: Ruimte voor verschillen

In het volgende schema wordt het onderwijsconcept van Jeanne d'Arc weergegeven in de relatie tussen de mate waarin de lesmethode sturend is en de mate waarin diversiteit van leerlingen opgevangen kan worden.

De gebogen lijn geeft van links naar rechts een mogelijk model van de ontwikkeling van een onderwijsconcept, startend bij het leerstofjaarklassensysteem met een strakke hantering van standaardmethoden. Via het oprekken van de methode-gestuurde aanpak toont het model een omslag in de aanpak naar het starten van de lesinhoud bij de individuele onderwijsbehoeften van de leerlingen in de klas.

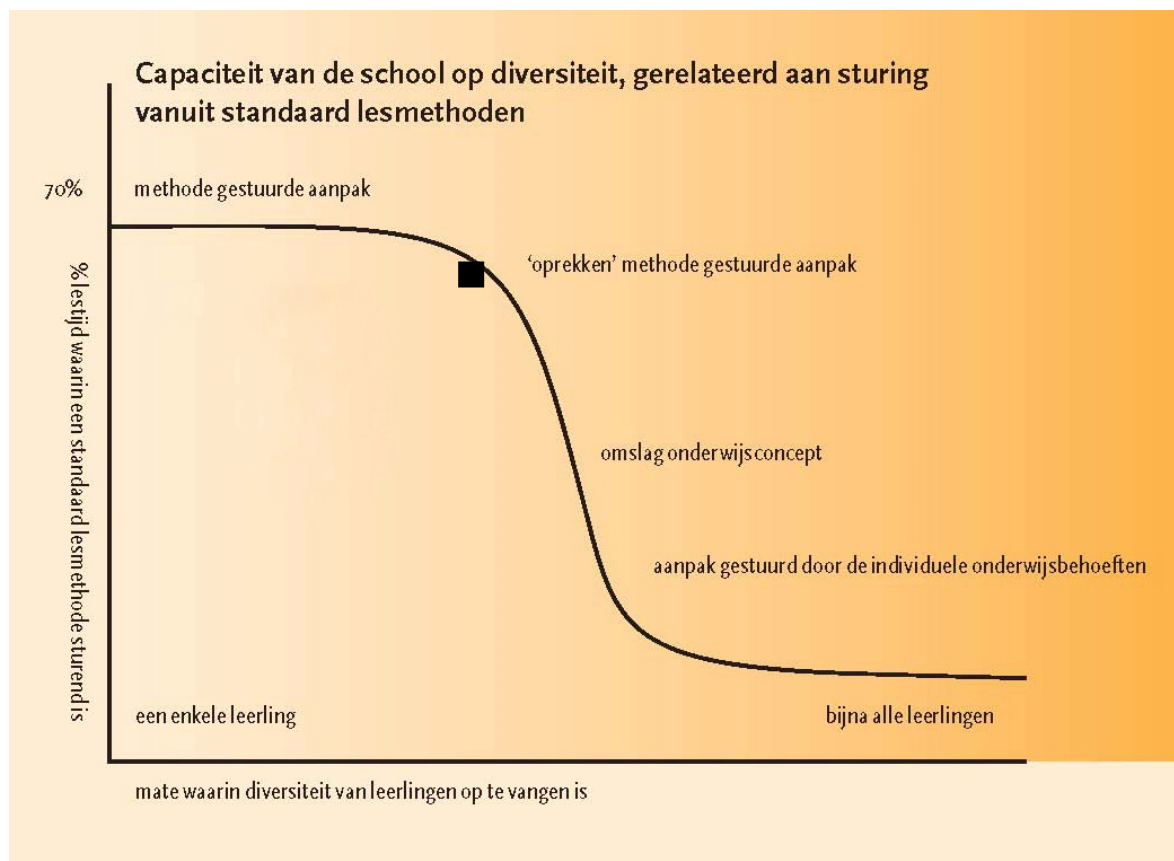
Let wel: de richting van links naar rechts geeft alleen een wenselijke richting aan wanneer:

- De school meer ruimte wil bieden aan de bestaande diversiteit onder de leerlingen.
- De school meer leerlingen met speciale onderwijsbehoeften onderwijs wil kunnen bieden.
- De leerlingenpopulatie van de school steeds meer divers wordt.

Scholen bevinden zich ergens op de gebogen lijn.

Jeanne d'Arc bevindt zich op positie ■

Sleep dit blokje naar de juiste positie op de gebogen lijn in de grafiek:

Domein 2. De antwoorden op de vragen over de manier van onderwijzen en het *omgaan met verschillen* geven het beeld van een school die

---

- ☐ basisondersteuning biedt aan leerlingen (passend bij een netwerkschool)
- ☒ enige extra ruimte biedt voor verschillen tussen leerlingen (passend bij een netwerkschool plus)
- ☐ veel extra ruimte biedt voor verschillen tussen leerlingen (passend bij een smalle ondersteuningsschool)
  - ☐ mede door een duidelijke aanpak, gedragen door het volledige team (passend bij een brede ondersteuningsschool)

Domein 3: De vijf velden van voorzieningen

Domein 3. De school heeft meer dan de fundamentele *voorzieningen* voor wat betreft

---

- ☒ extra 'handen' in de klas
- ☒ onderwijsmaterialen
- ☐ de ruimtelijke omgeving
- ☐ specialistische expertise
- ☒ contacten met externe relaties

Deze beschikbaarheid van voorzieningen past bij een smalle ondersteuningsschool

Domein 4: Borging

Domein 4. De borging in de organisatie van de extra ondersteuning voor leerlingen gebeurt

---

- ☐ op alle gevraagde aspecten overwegend planmatig (passend bij een smalle ondersteuningsschool, een brede ondersteuningsschool en een inclusieve school)
- ☒ op de meeste gevraagde aspecten planmatig, op enkele niet (passend bij een netwerkschool plus)
- ☐ op enkele gevraagde aspecten planmatig, op de meeste niet (passend bij een netwerkschool)
- ☐ op geen enkele van de gevraagde aspecten planmatig

Domein 5: Samenwerking binnen het onderwijs

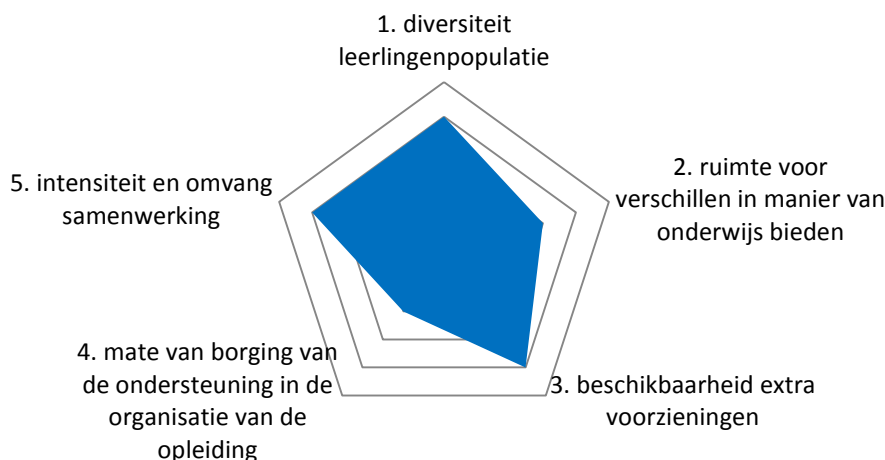
Domein 5. De samenwerking met onderwijspartners binnen en buiten Plein013 is

---

- ☐ intensief, in een stevig netwerk met veel partners (passend bij een brede ondersteuningsschool en een inclusieve school)
- ☒ intensief met enkele partners, beperkt met andere (passend bij een smalle ondersteuningsschool)
- ☐ matig intensief met enkele partners, beperkt met andere (passend bij een netwerkschool plus)
- ☐ beperkt (passend bij een netwerkschool)

Het ondersteuningsprofiel in één oogopslag

Over het geheel genomen is Jeanne d'Arc te karakteriseren als een **smalle ondersteuningsschool**

Er zijn verbanden tussen de vijf onderdelen van het ondersteuningsprofiel. De diversiteit van de leerlingenpopulatie(1) zegt iets over de noodzaak van omgaan met verschillen (2). De effectiviteit van extra voorzieningen (3) hangt samen met het onderwijsconcept (2). Enzovoort.

Elk van de vijf onderdelen van het profiel is weergegeven op een vijfpuntschaal in een van de punten van bovenstaande vijfhoek: van beperkt (dicht bij het centrum van de vijfhoek) tot ruim (aan de buitenrand van de vijfhoek). Deze visualisatie is bedoeld als 'radar' voor opvallende kenmerken van het profiel; er is geen 'wenselijke' vorm.

Dit profiel geeft een beeld van de situatie op basis van documenten, het interview, de waarnemingen tijdens de observaties, en de informatie die bij het teamgesprek naar boven kwam.

Een korte toelichting, per domein, op de plaatsing in de grafiek vullen wij voor domein 2 tot en met 5 aan met een suggestie voor verdere ontwikkeling, voor *het geval dat* verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is. Dit laatste zeggen wij met nadruk, wij hebben geen opvatting over die wenselijkheid.

1. Over de diversiteit van de leerlingenpopulatie.
Hierbij kijken wij naar een combinatie van achtergrondkenmerken van leerlingen, en kenmerken van leren en gedrag.

Toelichting op de profilering:

Toelichting: De Jeanne d'Arc school is een school met een diverse doelgroep op het gebied van culturele achtergrond en thuistaal en sociaal-economische achtergrond.

2. Over de ruimte voor verschillen binnen het onderwijsconcept.
Dit gaat over de manier van lesgeven in de groep. Belangrijk zijn onder meer de wijze waarop de les is ingericht, de diversiteit in het lesmateriaal, en de mate van dialoog of interactie tussen leerkracht en leerling, en tussen leerlingen onderling.

Toelichting op de profilering:

Toelichting: Het Jenaplanprincipe, waarin op een specifieke manier tegemoet gekomen wordt aan het omgaan met verschillen, is in deze school op een aantal aspecten losgelaten. Bijvoorbeeld op het principe van werken in stamgroepen. De school heeft het streven om hieraan hernieuwd vorm te geven. Dit was twee jaar geleden ook al het geval. Sindsdien zijn er directiewisselingen geweest die steeds een beroep hebben gedaan op de veerkracht van het team. De vraag is in hoeverre de nagestreefde

veranderingen ook daadwerkelijk vormgegeven zijn. De school is duidelijk nog in ontwikkeling en door allerlei omstandigheden, zoals langdurig ziekten (ib'er; VVE coördinator), gaan de ontwikkelingen misschien niet zo snel als men zou willen. Wel zijn er ontwikkelingen geweest in zelfstandig en coöperatief werken. In een gesprek dat werd gevoerd met een aantal leerlingen uit de leerlingenraad bleek dat leerlingen in de groep vertrouwd zijn met de principes van coöperatief werken en dit ook weten toe te passen. Dit bleek ook uit één van de observaties (groep3/4) waarin gedifferentieerd werken in de groep duidelijk zichtbaar was.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

De school wil graag groeien in hernieuwing van het onderwijsconcept op Jenaplanbasis, maar is daarin nog zoekende. Het feit dat vanuit het team wordt aangegeven dat de afgelopen periode, door onder andere directiewisselingen, veel van de teamleden geëist werd, is een teken dat deze ontwikkelingen wellicht meer tijd nodig hebben. Toch heeft het team, zo blijkt uit het teaminterview, de ambities om de nieuwe ontwikkelingen aan te willen gaan. Een punt van aandacht is de werkdruk van teamleden, waaronder de intern begeleider. In de vorige audit werd al vastgesteld dat deze een uitgebreid pakket aan taken had. In het interview in deze auditronde werd aangegeven dat het zaak is om teamleden/de leerkracht meer verantwoordelijkheid te geven voor de zorg van kinderen in de eigen groepen. Een mogelijkheid is om de (ver)nieuwbouw aan te grijpen om explicietere keuzes te maken in het onderwijsconcept, passend bij de uitgangspunten van Jenaplan.

3. Over de beschikbaarheid van extra voorzieningen.

Extra voorzieningen zijn: extra 'handen' in de klas (of klassenverkleining), extra onderwijsmaterialen, extra mogelijkheden in de ruimtelijke omgeving, specialistische expertise, en samenwerking met instanties buiten het onderwijs.

Toelichting op de profilering:

De school heeft op alle gebieden voorzieningen op het niveau van netwerkscholen, maar heeft duidelijk gekozen voor een beleid van extra handen in de groepen. Uit het teaminterview wordt helder dat de school heel bewust heeft gekozen voor de inzet van extra handen in de groepen, in plaats van kleinere groepen. Duidelijk wordt dat men goed weet hoe de extra handen in de groepen kunnen worden ingezet/georganiseerd, en grotere differentiatie kan worden bereikt. Men ervaart het bijvoorbeeld als een voordeel dat je met meerdere handen in de groepen meer 'ziet', en meer weet over wat kinderen nodig hebben.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

Het beleid op het terrein van extra handen in de groepen, is een werkwijze waar de teamleden zich over het algemeen goed bij lijken te voelen. Dit is een goede basis om invoering van bepaalde Jenaplanprincipes desgewenst opnieuw in te voeren. Verder gaat de school binnenkort (ver)nieuwbouw doorvoeren waarmee ook in de ruimtelijke voorzieningen weer meer mogelijkheden gaan ontstaan.

4. Borging van de ondersteuning in de organisatie van de school.

Van stevige borging is sprake wanneer er beleid, leerlingvolgsystemen, procedures en afspraken zijn, die voor alle betrokkenen helder zijn en door alle teamleden worden toegepast. Een heldere, consistent toegepaste taakverdeling is onderdeel van de borging.

Toelichting op de profilering:

De borging van de ondersteuning is op het niveau van een netwerkschool. Veel taken zijn belegd bij de intern begeleider die momenteel met langdurig ziekteverlof is.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

Zoals de school zelf al aangeeft is het een mogelijkheid dat leerkrachten meer verantwoordelijkheden krijgen voor de zorg van leerlingen in de eigen groepen. Hier is de intern begeleider nog vaak degene die verantwoordelijkheid neemt.

5. Over de intensiteit en omvang van de samenwerking.
Gekeken wordt naar de mate waarin de begeleiding van de leerling binnen het onderwijs wordt afgestemd met die van de verschillende partners buiten het onderwijs.

Toelichting op de profilering:

Er is een intensieve samenwerking op wijkniveau, wat gezien de dynamiek in de wijk (focuswijk) ook wenselijk/noodzakelijk gevonden wordt. De samenwerking met scholen van Xpectprimair binnen de wijk is intensief. Ook de samenwerking met de voorschool is intensief.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

De doorgaande lijn met de voorschool zou nog verder geïntensiveerd kunnen worden, bijvoorbeeld door warme overdracht voor alle kinderen. De samenwerking met VO zou meer aandacht kunnen krijgen.

Samenvatting opvattingen en ambities van het team gericht op het omgaan met leerlingen die een speciale ondersteuningsbehoefte hebben:

Het team geeft aan kinderen met speciale ondersteuningsbehoeften aan te kunnen, met name door een goede organisatie van differentiatie in de groepen, bijvoorbeeld door middel van extra handen in de groepen. Mede op basis hiervan zien we mogelijkheden in de ambitie van de school om hernieuwd vorm te geven aan het jenaplanconcept, en daarmee het profiel van een smalle ondersteuningsschool te verstevigen. De conclusie van smalle ondersteuningsschool wordt met name ingegeven door het feit dat de school bewust kiest voor veel extra handen in de groepen, en de school de extra handen in de groepen ook goed weet in te zetten/organiseren.

Bijlage: Opbrengsten interview

Domein 1: de diversiteit van de leerlingenpopulatie:

De leerlingen op de school verschillen in hun achtergrond v.w.b.:

- *opleidingsniveau van de ouders, sociaaleconomische achtergrond:*

- ☐ weinig, het opleidingsniveau en de sociaaleconomische achtergrond is over het algemeen
- ☐ laag
- ☐ gemiddeld
- ☐ hoog
- ☐ matig
- ☒ sterk

De school heeft veel leerlingen in achterstandssituaties, maar bijvoorbeeld ook kinderen van hoogopgeleide ouders die specifiek kiezen voor een jenaplanschool.

- *thuis taal:*

- ☐ weinig
- ☐ matig
- ☒ sterk

In groep 8 alleen al worden 12 verschillende talen gesproken

- *culturele achtergrond*

- ☐ weinig
- ☐ matig
- ☒ sterk

Vroeger was de achtergrond van de leerlingen vooral Turks en daardoor was de doelgroep meer homogeen. Tegenwoordig is de doelgroep meer gemengd.

De leerlingen op de school verschillen v.w.b.:

- *niveau van leren*

- ☐ weinig
- ☒ matig
- ☐ sterk

toelichting

- *leerstijlen*

☐	weinig
☒	matig
☐	sterk

Hierbij wordt opgemerkt dat niet alle leerkrachten in staat zijn dit te signaleren en op te pakken. Dit is verschillend per leerkracht. Doordat tegenwoordig meer bewust van talenten uitgegaan wordt en hier teambreed aandacht voor is, wordt hier een aanzet mee gemaakt.

Hoeveel leerlingen hebben

- *speciale behoeften in het verwerken van informatie*

☐	weinig (minder dan 20 %)
☐	een matig aantal (20 tot 40 %)
☒	veel (meer dan 40%)

- *speciale behoeften in het gedrag, in de omgang (begrenzing van het gedrag, stimulering tot activiteit, begrip van de sociale omgang)*

☒	weinig (minder dan 20 %)
☐	een matig aantal (20 tot 40 %)
☐	veel (meer dan 40 %)

De werkwijze op school heeft veel aandacht voor sociale veiligheid en het sociale klimaat. Binnen deze manier van werken vallen kinderen met speciale gedragsbehoeften minder op. Er worden oplossingsgerichte gesprekken gevoerd met leerlingen. Er wordt bewust gewerkt aan eigen sociale verantwoordelijkheden van de leerlingen. De school heeft een heldere gedragsaanpak, Leefstijl, werken met gedragskaarten en duidelijke gedragen schoolregels. De investeringen op gedrag zijn destijds heel bewust gemaakt toen het sociale klimaat in en rond school een tijd lang niet goed was. Deze investering heeft leerkrachten het gevoel gegeven dat zij de kracht en mogelijkheden hebben om dit te veranderen, zo rapporteren de deelnemers in het interview.

Domein 2: de ruimte die de manier van lesgeven biedt voor speciale ondersteuningsbehoeften,

Tijdens het interview is gevraagd de manier van lesgeven te plaatsen op een aantal dimensies.

Karakteriseer het onderwijs op de school op de onderstaande dimensies. Een '1' betekent sterk in de richting van de eerste pool en een '4' sterk in de richting van het tweede uiterste.

	1	2	3	4	
1. overdragen van kennis	☐	☒	☐	☐	zelf ontdekken
2. Kennis verwerven	☐	☒	☐	☐	werken met kennis
3. klassikaal leren	☐	☒	☐	☐	individueel en groepjes-leren
4. sturing van het leren door de leerkracht	☐	☐	☒	☐	leerlingen sturen eigen leren
5. alle leerlingen op basisniveau brengen	☐	☐	☒	☐	het maximale uit elke leerling halen
6. leerstof bepaalt leerweg	☐	☐	☒	☐	beginsituatie leerling bepaalt leerweg
7. nadruk op gestructureerde opdrachten	☐	☒	☐	☐	nadruk op vrije opdrachten
8. gelijke normering prestaties	☐	☐	☒	☐	beoordeling t.o.v. eerdere eigen prestaties
9. beoordeling door leerkracht	☐	☒	☐	☐	zelfbeoordeling door leerling
10. evaluatie onderwijs door leerkracht	☐	☐	☒	☐	evaluatie samen met leerlingen

Toelichting bij:

1. *Het streven van de school is om leerlingen meer hun eigen doelen te laten formuleren*
7. *Dit is per leerkracht verschillend. Het streven is dat meer leerkrachten in staat zijn om te werken vanuit vrijere opdrachten*

Hoe wordt binnen de school met speciale onderwijsbehoeften omgegaan?

Reactie op speciale onderwijsbehoeften

- ☐ vooral met individuele aandacht, buiten de groep
- ☐ vooral met individuele aandacht, in dezelfde ruimte, maar apart van de groep
- ☐ vooral met groepsaandacht in homogene subgroepen
- ☒ vooral met individuele aandacht geïntegreerd in de groepsaanpak

Werken in homogene niveaugroepen wordt minder gedaan dan werken in heterogene groepjes, op basis van coöperatief werken

Differentieert de onderwijsaanpak van de school voor verschillen op leerstijlen van leerlingen (reproductiegericht, ervaringsgericht, betekenisgericht, oplossingsgericht)?

- ☐ ja, dat is geïntegreerd in de onderwijsaanpak van de school
- ☒ incidenteel, als een leerling opvalt op leerstijl – of incidenteel, door enkele leerkrachten
- ☐ nee, niet of nauwelijks

Hoe zijn groepen/klassen ingedeeld (welke leerjaren worden gemengd, wat is de omvang van de groepen en de bezetting met leerkrachten)?

De school heeft 148 leerlingen en 7 groepen. Er is een combigroep 1/ 2 (30 lln) en 3/ 4 (29 lln) en verder een groep 5 (18 lln), 6 (15 lln), 7 (16 lln) 8 (20 lln) en een taalschool (20 lln)

Karakterisering van het onderwijs op de school.

Hoe groot is naar uw inschatting:

het percentage leerkrachten dat in de kerndoelen en leerlijnen (minimaal van het eigen leerjaar) beheerst (parate kennis): 50%

het percentage leerkrachten dat in staat is didactisch maatwerk te leveren voor leerlingen: 65%

het percentage leerkrachten dat in staat is pedagogisch maatwerk te leveren voor leerlingen: **90%**

het percentage leerkrachten dat initiatief neemt tot dialoog met de leerling om het lesaanbod af te stemmen met de ondersteuningsbehoefte van de leerling: 90%

De school is erg gericht geweest op met name het pedagogisch klimaat. De school is methodegericht maar leerkrachten kunnen wel los van de methode werken als dat nodig is. Het in dialoog gaan met de leerling en het voeren van leerlinggesprekken is een teambreed ingezet punt van aandacht. Verder is er ingezet op: kennen van leerlijnen taal, rekenen, leren leren.

de mate waarin de begeleiding een individuele aanpak is dan wel een teamaanpak

- ☐ vooral individuele aanpak van leerkrachten
- ☐ aanpak gedeeld door enkele leerkrachten
- ☒ teamaanpak

Er zijn nog wel bespreekpunten maar over het algemeen is de mate van samenwerking in het team heel groot. Dat was bijvoorbeeld terug te zien in de pedagogische aanpak.

de mate waarin (ouders en) leerling betrokken worden bij de manier van lesgeven

- ☐ niet of nauwelijks
- ☒ soms
- ☐ vaak

Dit is per ouder heel verschillend. De ouderpopulatie is heel divers. Veel ouders willen liever niet teveel betrokken worden. Zij laten het onderwijs liever geheel aan school over.

Teamexpertise

*Op welke onderwerpen is er sprake van teamexpertise (expertise die gedeeld wordt door **alle** leden van het team, en die door **alle** leden van het team in samenwerking in praktijk gebracht wordt)?*

Voorbeelden zijn teamexpertise op bepaalde didactische of gedragsmatige aanpakken, of teamexpertise in het betrekken van ouders en leerlingen bij de bepaling van de ondersteuningsbehoeften van de leerlingen.

Het team heeft 12 leerkrachten en alle leerkrachten hebben expertise op het gebied van de pedagogische aanpak op gedrag. Verdere teamexpertise is er over het werken met het directe instructiemodel, handelingsgericht werken en werken met groepsplannen. Andere expertises zijn meer per leerkracht verdeeld. Ook is er aandacht voor: Ontwikkelen van leerkrachtvaardigheden op gebied van HGW; Versterken van ouderparticipatie.

Domein 3: de beschikbaarheid van extra voorzieningen

op de leslocatie:

- Extra begeleiding
- in de klassen/groepen: *welke functies voor welke aantallen uur p.w. beschikbaar?*

Groep	Functionaris(sen)	Aantal uren per week	Aantal betrokken lln.
½	OA Extra Lkr	24 20	30
¾	Lkr. extra	20	29
¾	Vlkr gym	1	
¾	OU		
¾	ergotherapeute		
5	ST	16	18
5	RT 1 lln		
5	Lkr extra	4	18
5	Vlkr gym	2	18
5	RT dyslexie aanvraag gaat starten		
6	ST	16	1
6	RT		
6	Lkr. extra	4	15
6	Vlkr gym	1	15
6	RT dyslexie	2	2
7	ST	16	15
7	Lkr. extra	4	16
7	Vlkr gym		
7	RT dyslexie	1	1
8	ST	16	20
8	RT	2	
8	Vlkr gym	1	20
Taalschool	OA	40	20
1 t/m 8	Lkr./vrijwilliger	6	? start 3-11-2015

In totaal gaat het om ongeveer 164 uur extra handen in de groep, naast de leerkracht. Dit komt neer op 22 uur per groep/ per week. Dat is veel!

- **buiten** de klassen/groepen: *welke functies voor welke aantallen uur p.w. beschikbaar?*

Buiten de klas is er zo'n 30 uur beschikbaar

- *Speciale onderwijs/werkmaterialen voor leerlingen met speciale ondersteuningsbehoeften beschikbaar binnen de school:*

Beschikbare onderwijsmaterialen met speciale didactische kenmerken

Aangepaste leerlijnen:

- ☒ alternatieve methodes: nl. rekenpanda's, rekentijgers, rekenvlinder, Ralfilezen, Ambrasoft
- ☒ gericht op zelfredzaamheid, nl. indien nodig hup en stappenkaarten, vragen dobbelsteen
- ☒ met een lager tempo, veel herhalen, nl. Maatwerk
- ☒ die (veel/snel) lezen vermijden, nl. diverse vrij leesboeken, bibliotheek om de hoek, Kurzweil en Ralfilezen
- ☒ gericht op auditieve informatieverwerking, nl. soloapparatuur
- ☒ gericht op visuele informatieverwerking, nl. Gynzy
- ☐ gericht op sensomotorische informatieverwerking, nl.
- ☐ uitgaand van sterk eigen probleemoplossend vermogen, nl.
- ☐ anders, nl

Beschikbare onderwijsmaterialen met speciale pedagogisch/psychologische kenmerken

Onderwijsmaterialen ondersteunend bij:

- ☒ methode voor sociaal-emotionele ontwikkeling, nl. Leefstijl, Marietje Kessels
- ☒ begrenzing van het gedrag, nl. time-out systeem (gele, rode en groene kaarten)
- ☐ uitdaging tot alertheid en activiteit, nl.
- ☒ het ervaren van successen en het ontvangen van beloningen, nl. groene kaart, diverse passende beloningssystemen.
- ☒ begrip voor sociale interactie (met de volwassenen en de leeftijdsgenoten in de eigen omgeving), nl. SVIB of beeldbegeleiding
- ☐ anders, nl

Aanpassingsvermogen aan kindspecifieke fysieke belemmeringen (in aanvulling op de didactische materialen)

Aanwezige materialen (zoals zitballen, 'sissel'-kussens voor hyperactieve kinderen, fysiotherapeutische materialen voor revaliderende kinderen, basis verpleegmaterialen voor langdurig zieke kinderen, MRT-materialen³ aangepast schrijfmateriaal, aangepast meubilair)

Verzwaringskussen in groep 3/4

---

³ MRT=motorische remedial teaching

- *Ruimtelijke voorzieningen, in en rond de school*
De school krijgt binnenkort een nieuwbouw/verbouw operatie. Daarbij zullen de lokalen verder aangepast worden, komen er grotere gangen en zullen er drempels verdwijnen. Ook het schoolplein gaat worden aangepast. Het gebouw van de school is geheel gelijkvloers.

aparte extra ruimtes voor didactische begeleiding

Deze zijn er wel, maar het is te weinig ruimte voor coöperatief werken. Na de geplande verbouwing zijn de mogelijkheden toegenomen, is het idee.

aparte extra ruimtes voor bewegingsbehoeften

Er is een speelzaal en een gymzaal en op het schoolplein zullen na de verbouwing ook extra voorzieningen zijn

aparte extra ruimtes voor verzorging / rust

Er is een verbreed toilet en een douche maar geen aparte ruimte voor rust.

buitenruimten

De speelplaats heeft een standaard voorziening, maar wordt op termijn aangepast naar aanleiding van de verbouwing.

- Specialistische expertise op hbo/wo-niveau

<i>binnen de school zelf beschikbaar</i>	<i>buiten de school snel toegankelijk</i>	
	x	visuele beperkingen
	x	auditieve beperkingen
	x	spraak/taal belemmeringen
	x	cognitieve beperkingen
X		motorische beperkingen
	x	beperkingen door langdurige ziekte
	x	Autisme Spectrum Stoornissen (ASS)
	x	ADHD
X		Dyslexie
	x	overige psychiatrische aandoeningen
X		gedragsproblemen
X		onderwijsachterstanden andere culturen
		anders, nl. ....

De ib'er is momenteel langdurig ziek. Zij zou mogelijk expertise hebben op het gebied van dyslexie, maar men weet dat niet helemaal zeker. De inval ib'er heeft expertise op het gebied van gedragsproblemen maar de vaste ib'er heeft dat niet. De VVE coördinator is momenteel ook langdurig ziek: zij heeft expertise op het gebied van onderwijsachterstanden met betrekking tot andere culturen.

- Samenwerking met instanties buiten het onderwijs.

	<i>nooit</i>	<i>soms</i>	<i>regelmatig</i>	<i>vaak</i>
SMW				x
Bureau Jeugdzorg			X	
GGD				x
GGZ		x		
MEE		x		
(Kinder)ziekenhuis		x		
Revalidatiekliniek	x			
Justitiële inrichting		x		
Gemeente, leerplicht			X	
Politie		x		
anders, nl. ...				

Toelichting: Er zijn korte lijnen met Jeugdzorg en maatschappelijk werk in de wijk. Er is een intensieve samenwerking met de vier scholen in de wijk. Ook is er een sterk wijkoverleg met korte lijnen. De wijk waar de school in staat is een focuswijk.

Domein 4: de borging van de extra ondersteuning in de organisatie van de school

- *het 'eigenaarschap' van de extra ondersteuning: wie is verantwoordelijk voor een goed verloop van het onderwijsleerproces van de leerling met speciale ondersteuningsbehoeften?*

Beschrijving: de ib'er en de leerkracht zijn samen verantwoordelijk. De intern begeleider heeft aangegeven dat de leerkracht meer verantwoordelijkheid moet gaan nemen en dat dit punt nog in ontwikkeling is

- *de plaats van de extra ondersteuning binnen het beleid van de school*

De zorgstructuur is omschreven in het kwaliteitshandboek. In hoeverre dit leeft is tijdens het interview lastig te achterhalen om dat de ib'er niet bij het gesprek aanwezig is.

- *volgsystemen voor de didactische voortgang, en voor de sociaal-emotionele voortgang*

Er wordt gewerkt met de volgsystemen van CITO en ZIEN voor het sociaal- emotionele gedeelte. In de onderbouw wordt gewerkt met KIJK

- *planmatige aanpak van de extra ondersteuning: signalering, besprekingen, evaluaties, overdrachten e.d. (bijvoorbeeld a.d.h.v. de één-zorgroute)*

Op school wordt gewerkt met leerlingbesprekingen en groepsbesprekingen.

- *aanwezigheid van protocollen (dyslexie, dyscalculie, medische begeleiding zoals bijv. bij suikerziekte, pesten)*

beschrijving: Er zijn protocollen op dyslexie, gedrag, pesten, medicijnverstrekking, een protocol op HGW is in ontwikkeling

- *wat is de rol van de ouders en de mate van betrokkenheid bij:*
  - *het vaststellen van de onderwijsbehoefte van de leerling*
  - *het bepalen van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*
  - *het uitvoeren van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*
  - *het evalueren van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*

beschrijving: Ouders zijn een belangrijke samenwerkingspartner, meent de directeur, en daarom wordt er veel waarde gehecht aan ouderbetrokkenheid op deze school. De oudergesprekken worden gevoerd door de intern begeleider of de ouders. De ouder in het gesprek vertelt dat zij de communicatiestroom rondom een kind dat extra zorg en aandacht nodig heeft niet altijd helder vindt, met name als het kind zorgpunten op het gebied van gedrag heeft. Vooral de voortgang en de afronding van het zorgtraject is niet zo helder.

Domein 5: de intensiteit en omvang van de samenwerking met anderen in het onderwijs

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de andere scholen waarmee de school haar voedingsgebied deelt? Kent de school de andere scholen, bijvoorbeeld hoe de andere scholen omgaan met extra ondersteuning en hoe zij omgaan met verschillen?*

Beschrijving: De Jeanne d'Arc school valt binnen het bestuur van Xpect primair. Er is een intensieve samenwerking met drie scholen binnen het voedingsgebied van hetzelfde bestuur. Er wordt samengewerkt op een aantal thema's.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de overige reguliere basisscholen binnen Plein013?*

Beschrijving: Er is buiten het ib- netwerk en het directie-overleg niet veel samenwerking met andere scholen van Plein 013.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de andere scholen binnen het eigen schoolbestuur?*

Beschrijving: Er is een intensieve samenwerking met scholen van Xpectprimair, waarvan er drie binnen de wijk staan.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de centrale diensten van Plein013?*

Beschrijving: De school is zeer tevreden over de consultant van Plein 013. De toegang tot andere experts van Plein 013 is gemakkelijk, er zijn korte lijnen.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de voor- en vroegschoolse instellingen, en met het voortgezet onderwijs?*

Beschrijving: Er is een peuterspeelzaal in het gebouw van de school en daar werken ze met hetzelfde VVE programma als op de onderbouw van de school: Piramide. Ook is er in de voorschool dezelfde ouderbetrokkenheidsaanpak als op school. Er is een samenwerking met de bibliotheekvoorziening. De peuterspeelzaal vult van alle kinderen die naar school komen (in principe waaiëren kinderen vanuit de PSZ niet uit naar andere scholen) een DOD (digitaal Overdrachtdossier) in. Voor kinderen waar extra zorg en aandacht voor nodig is, is er een warme overdracht. De doorgaande lijn met de Voortgezet Onderwijs kan beter, zo vertelt men in het gesprek. Er is te weinig samenwerking met het VO. Men zou wel meer willen. Er is voor ouders en kinderen een scholencarrousel en een gemeenschappelijke ouderavond op basis waarvan kinderen en ouders beter een keuze kunnen maken voor het VO.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de scholen voor sbo en so?*

Er is geen specifieke samenwerking met SO of SBO scholen. De samenwerking verloopt via het samenwerkingsverband en is meer incidenteel van aard.